

RIKSDAGENS SKRIVELSE 5/2013 rd

Fukt- och mögelproblem i byggnader

Ärende

Revisionsutskottet har beslutat att lämna ett betänkande om övervakningsobjektet fukt- och mögelproblem i byggnader. Revisionsutskottet ska enligt 90 § 1 mom. i grundlagen underrätta riksdagen om relevanta övervakningsiakttagelser (Ö 5/2013 rd).

Beredning i utskott

Revisionsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ReUB 1/2013 rd).

Beslut

Riksdagen har

godkänt följande ställningstagande enligt betänkandet:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen initierar en översyn av styrningen och rådgivningen i byggfrågor, eftersom det nuvarande styrsystemet inte fungerar. Resultatet bör vara ett centraliserat statligt styr- och rådgivningssystem för fukthantering under byggnadens livscykel och i byggfasen. Av de nuvarande myndigheterna kunde uppgiften lämpligen anförtras exempelvis Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet eller någon av närings-, trafik- och miljöcentralerna.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen 2013 tar fram en nationell utvecklingsplan för friska-hus-utbildning. Av den schemalagda planen bör framgå hur undervisningen ska ordnas runtom i landet i

kvalitativt och kvantitativt hänseende och hur den ska bli mer metodisk och samordnad. Planen bör även innehålla konkreta förslag till hur man avser förbättra premisserna för tilläggsutbildning och fortbildning och förstärka kompetensen bland dem som deltar i mögelsaneringsprocessen.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen tar större hänsyn till byggnaders inomhusmiljö redan i den pågående beredningen av ändringar i markanvändnings- och bygglagen och byggbestämmelsesamlingen. Beredningen bör även inkludera tydliga kompetenskrav för byggbranschen, eftersom dessa tillför branschen större kunskap och ökar antalet kvalificerade experter. Kraven bör dessutom samstämma med lagstiftningen om hälsoskydd och arbetarskydd.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen kommer på reella metoder att få människor att iaktta författningarna och bestämmelserna om friska hus. Det måste gå att övervaka byggen bättre och övervakningen måste ske vid rätt tidpunkt. Dokumentationen av varje byggfas måste förbättras på det sätt som föreslås i betänkandet, likaså förfarandet med inspektionsprotokoll, för att man ska kunna verifiera vem som har gjort vad, när och hur. Dessutom bör det t.ex. finnas en skylt som visar vem som varit huvudplanerare, huvudentreprenör och övervakare.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att fukthanteringen på

byggen ska bli bättre. En ansvarig fukt- och sundhetsexpert bör utses för krävande byggen. På andra byggen bör den ansvarige arbetsledaren ha större ansvar för fukthanteringen. Regeringen bör dra upp riktlinjer för en byggspecifik fukthanteringsplan. Den naturliga och vedertagna praxisen skulle sedan vara att inkludera denna plan i anbudsförfrågan för byggprojekten.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utreda dels vem som har skadeståndsansvaret och det straffrättsliga ansvaret vid byggen, dels om garantitiderna är tillräckligt långa. Det gäller att komma på hur ansvaret tydligare kan påföras de aktörer som de facto vållat skadan.

7. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att tillvägagångssätten och metoderna för att klarlägga fukt- och mögelskador ska bli tillförlitligare. Det har visat sig att fukt- och mögelsaneringar ofta misslyckas. I samband med den pågående översynen av hälsoskyddslagen och anvisningarna om boendehälsa bör man gå in för att förbättra metoderna för att upptäcka orsakerna till hälsoproblem och tydliggöra användningen av riktvärden. Dessutom bör allmänheten informeras om vad som fortsatt är oklart om fukt- och mögelproblemet trots alla forskningsrön.

8. Riksdagen förutsätter att regeringen omedelbart reagerar och går ut bl.a. med anvisningar och information om god praxis för att den tid människor exponeras för fukt- och mögelskador i hus ska bli så kort som möjligt.

9. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att ändra villkoren för statliga stöd så att de styr och uppmunttrar kommunerna till att systematiskt och proaktivt underhålla sina byggnader och reparera dem vid rätt tid under deras livs-

cykel. Dessutom bör regeringen undersöka om stödfrågorna kunde koncentreras till en enda myndighet.

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att det statliga stödet för saneringsprojekt ska återkrävas på grund av villkorsbrott, om saneringen misslyckas.

Dessutom ska regeringen informera kommunerna om den uttalade principen i riksdagens biträdande justitieombudsman beslut (dnr 2822/4/10) att det ekonomiska läget i kommunerna inte avlyfter det allmänna ansvaret för att skydda arbetskraften, främja befolkningens hälsa eller se till att eleverna har en säker studiemiljö.

10. Riksdagen förutsätter att regeringen utarbetar en långsiktig plan för sanering av daghem, skolor och social- och hälsovårdsbyggnader och för åtgärdande av sanitära olägenheter i dem. Ett större statligt stöd än nu bör betalas för att genomföra planen.

11. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att människor som fått symtom eller insjuknat på grund av dåligt inomhusklimat ska få bättre undersökningar, vård och myndighetsstöd så som föreslås i betänkandet. Alla som lider av ohälsa måste få komma till behövliga undersökningar och bli hjälpta, oavsett om de jobbar eller inte och var i Finland de än bor. Även i det fall att osäkerhet råder om den medicinska orsaken till symtomen eller sjukdomen gäller det att på alla tänkbara sätt försäkra sig om att patienten får så god vård som möjligt.

12. Riksdagen förutsätter att Fukt- och mögeltalkot fortsätter efter 2014 och att ramvillkoren för utvecklingsprojektet förbättras genom att projektet ges adekvata resurser och möjligheter att bedriva ett långsiktigt utvecklingsarbete.

13. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att förbättra villkoren för forskning och utveckling inom byggbranschen för att man i beslutsfattandet ska ta större hänsyn till den stora roll byggnader spelar för människornas välbefinnande och samhällsekonomin.

14. Riksdagen förutsätter att regeringen i statens årsberättelse för 2013 avger en

första rapport om hur de åtgärder som förutsatts i punkterna 1—13 har genomförts. Då bör regeringen klargöra med vilka metoder kvaliteten på nybyggen och saneringar och på byggnadsunderhållet kan höjas avsevärt och vilken instans som åtar sig det sammantagna ansvaret för att de i revisionsutskottets betänkande påtalade missförhållandena avhjälpas.

Helsingfors den 22 maj 2013
